

ризиків втрати чи пошкодження товару, а також обов'язку несення витрат, пов'язаних з товаром [1]. Таким чином, поставка є необхідною і невід'ємною складовою відносин з купівлі-продажу товарів, а укладення договору поставки чи існування якогось окремого від договору купівлі-продажу інституту договору поставки в міжнародному праві виглядає безглуздом.

Згідно із ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами. Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність є приватноправовими відносинами, які через один із своїх елементів пов'язані з одним або кількома правопорядками, іншими, ніж український правопорядок. Відповідно до Закону України «Про міжнародне приватне право» зовнішньоекономічні відносини регулюються нормами міжнародного приватного права, зокрема Конвенцією та іншими чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і які відповідно до ст. 9 Конституції України є частиною національного законодавства України. Крім того, треба зазначити, що згідно з ч. 2 ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України» «якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору». Виходячи із вищезазначеного, є очевидним, що ні з правової, ні з практичної точки зору зовнішньоекономічний договір поставки (англ. Delivery Agreement) не може бути укладеним.

Інститут договору поставки виник в умовах радянської адміністративно-командної економічної системи для опосередкування передачі майна (продукції, товарів), що завжди залишалось у власності держави, від одного державного підприємства до іншого. Інститут купівлі-продажу не міг бути застосованим до подібного роду відносин, бо за радянським договором поставки право власності не переходило від однієї сторони до іншої, як у договорі купівлі-продажу, а сторони не мали досягати угоди щодо істотних умов договору (предмету і ціни договору), бо вони були заздалегідь визначені державою, як власником даного майна (продукції, товарів).

Думається, що таке явище як інститут договору поставки є дивним не тільки з точки зору міжнародного права, але і з точки зору ринкової економіки. Тому на шляху уніфікації права України з правом ЄС, на нашу думку, право України має відмовитись від інституту договору поставки як від рудименту адміністративно-командної системи економіки і для цілей опосередкування переходу права власності на товари як в міжнародному приватному праві, так і у національному праві України, послуговуватись інститутом купівлі-продажу.

Список використаних джерел:

1. Розділ 8 Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_007

Захист прав акціонерів при зловживанні корпоративними правами

Тодосієнко В.В., студент магістратури ННПП НАРС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

На сьогоднішній день зловживання правом знаходить свій прояв у багатьох сферах суспільних відносин, у тому числі і в сфері корпоративних відносин.

Здійснення окремих прав акціонера можливе лише за належного, добросовісного використання своїх прав іншими акціонерами, а також належного виконання обов'язків з боку самого товариства. Так, Цивільний кодекс України закріпив положення, які визначили межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Відповідно до частини 3 статті 13 ЦК України не допускаються дії особи, що вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах [1].

Прикладів зловживання правом у корпоративних відносинах є досить багато. Так, наприклад, акціонери, які володіють контрольним пакетом акцій, можуть формально не порушуючи правові норми, фактично усунути «дрібних» акціонерів від управління товариством, приймаючи рішення, які будуть суперечити їхнім інтересам (рішення про розподіл прибутку, виплату дивідендів). Подібна ситуація може виникнути, зокрема, в результаті зловживання власником контрольного пакета акцій своїм правом брати або не брати участь у загальних зборах акціонерного товариства (у разі ігнорування такою особою загальних зборів останні не відбудуться через відсутність кворуму, що, у разі необхідності вирішення нагальних питань діяльності товариства, призведе до порушення законних інтересів і самого товариства, і решти його акціонерів). Відсутність у чинному законодавстві правових наслідків подібної поведінки не дозволяє захистити законні інтереси решти акціонерів і, відповідно, – не запобігає зловживанню правом [2, с.180].

Наступною формою зловживання корпоративними правами є зловживання акціонерами правом на отримання інформації про діяльність товариства. Безпосередній зв'язок права на інформацію та майнових прав вбачається у документах, що підтверджують вартість майна товариства на день пред'явлення учасником своєї майнової вимоги (виплатити вартість частки майна товариства, пропорційно його частці у статутному капіталі). Можливо простежити й інший зв'язок між правом на інформацію та майновим правом учасника, наприклад, при оспорюванні значних правочинів та правочинів із зацікавленістю, укладених товариством. Таким чином, зловживаючи правом на отримання інформації, акціонер у деяких випадках може фактично паралізувати діяльність товариства [3, с. 109].

Ще одним проявом зловживання корпоративними правами, відомим у практиці, є використання акціонером своїх прав для заборони іншому акціонеру брати участь у загальних зборах акціонерів. У цьому випадку також здійснюється право на забезпечення позову особою, що заявляє позовні вимоги до акціонера, якого бажано усунути від участі у загальних зборах [2].

Отже, можна дійти висновку, що зловживання корпоративними правами є одним із видів зловживання належним особою суб'єктивним правом, що вчиняється шляхом здійснення такого права з будь-якою метою і тягне за собою порушення охоронюваних прав та інтересів інших учасників корпоративних відносин, незалежно від того в якій формі вини (умислу або необережності) настали такі порушення прав та інтересів носія корпоративних прав. Такі зловживання з боку акціонерів потребують попередження та захисту порушених прав інших акціонерів. Тож з метою попередження зловживання корпоративними правами, на нашу думку, необхідно ввести відповідні зміни до законодавства, а саме: включити до Господарського кодексу України відповідну статтю, яка б закріпила зміст поняття «зловживання корпоративними правами» та обов'язок учасників корпоративних відносин утримуватися від таких зловживань.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 //Відомості Верховної Ради України. –

2003. - №40 – 44. – ст. 356.

2. Вінник О. М. Деякі аспекти вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин / О. М. Вінник // Вісн. господар. судочинства. – 2008. – № 1. – С. 256.

3. Кравченко С. Право на інформацію / С. Кравченко // Право України. – 2010. – № 5. – С. 109-114.

Правові засади бюджетного процесу в Україні

Патентна Н.С., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Котирло О.О.*

Відносини які виникають щодо бюджетного процесу регулюються Бюджетним кодексом України ухваленим Верховною Радою України 21 червня 2001 р. Лержавний бюджет затверджується Верховною Радою України шляхом прийняття Закону України про Лержавний бюджет на відповідний рік. Місцеві ж бюджети затверджуються рішенням відповідних місцевих пал

Бюджетний процес – це регламентований бюджетним законодавством процес складання розгляду затвердження виконання бюджетів звітування про їх виконання а також контролю за отриманням бюджетного законодавства [1] Поняття бюджетного процесу по суті охоплює стадії бюджетного процесу. Проте не можна ототожнювати бюджетний процес із законодавчим процесом з приводу ухвалення Закону про Лержавний бюджет. Бюджетний процес не завершується із прийняттям закону оскільки власне бюджет як і акт про бюджет необхідно ще й виконати. Саме виконання бюджету є центральною стадією бюджетного процесу, під час якого відбувається реалізація правових норм закону.

Прийняття Державного бюджету України є одним із найскладніших питань серед тих, які доводиться розв'язувати державним органам. Складність збільшується щорічною необхідністю прийняття закону про державний бюджет, тобто щорічним здійсненням законодавчої процедури. На практиці Верховна Рада України не повністю дотримується вимог стосовно прийняття та затвердження цього закону, що створює значні перешкоди як для проведення фінансової політики урядом держави, насамперед податкової, так і стабільного функціонування всієї бюджетної системи України [3, с.45].

Поняття бюджетного процесу не зводиться до стадій складання проекту закону України про бюджет і затвердження його Верховною Радою України. Прийняттям закону закінчується формування бюджету, коли органи законодавчої і виконавчої влади використовують свої права та обов'язки щодо складання і затвердження бюджету. Суть бюджетного процесу зосереджується на безпосередньому виконанні акта про бюджет (закону України), постійному контролі з боку органів державної влади для досягнення відповідності між запланованими і реальними показниками.

Закон про державний бюджет займає основне місце серед інших бюджетно-правових актів. Він має провідне значення у їх системі, але не є єдиним, що регулює суспільні відносини під час формування бюджету. Спочатку складається проект бюджету, а потім, на основі узагальнюючих показників, проект закону про державний бюджет.

Стадія бюджетного процесу – етап діяльності держави чи місцевого органу, внаслідок якого бюджет набуває форми правового акта. БКУ у ст. 19 викремлює чотири стадії бюджетного процесу[1]:

1) складання проектів бюджетів;

2) розгляд та прийняття закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети;

3) виконання бюджету, в т. ч. у разі необхідності внесення змін до закону про Державний бюджет України, рішення про місцеві бюджети;

4) підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

Усі стадії бюджетного процесу засновані на єдиних принципах організації бюджетної діяльності і мають відповідну правову регламентацію.

Бюджетний цикл охоплює діяльність органів державної влади й місцевого самоврядування, починаючи з розробки й складання проекту акта про бюджет, його розгляду і затвердження, виконання та закінчуючи складанням, розглядом і затвердженням звітності про виконання відповідного бюджету, тобто бюджетний цикл охоплює всі стадії бюджетного процесу, у т. ч. бюджетний період, і триває більше двох років. Слід зазначити, що багато країн мають триваліший строк бюджетного циклу. Зокрема у США він триває три роки, оскільки перша стадія (складання проекту бюджету) займає 1,5 року. У ФРН процес складання проекту Державного бюджету України починається за шість місяців до бюджетного періоду, в Японії – за сім[3].

Отже, процесі здійснення окремих етапів діяльності з бюджетом реалізуються бюджетні повноваження всіх суб'єктів бюджетних правовідносин і тому БП є формою здійснення матеріальних бюджетних прав, наданих учасникам бюджетного процесу.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року. - К.: Атака, 2001.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік». /Урядовий кур'єр /- від 16.01.2014 № 719-VII.
3. Василюк О. Д. Теорія фінансів: Підручник. - К.: НІОС, 2001.

Сучасні теорії міжнародного комерційного арбітражу

Лук'яненко В.О., студент магістратури ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Тищенко Ю.В.*

Генезис інституту МКА свідчить про наявність різних доктринальних підстав теоретичного обґрунтування останнього. Цілком очевидно, що, незважаючи на достатньо розвинену систему МКА, існують різні його доктрини, пов'язані з питанням про природу арбітражної угоди як єдиної підстави його застосування. Активний розвиток теорії МКА відбиває процеси національного, міжнародно-договірного регулювання й уніфікації його правил.

У наявності є декілька поглядів на з'ясування правової суті арбітражу в цілому й арбітражної угоди, зокрема, – договірної, процесуальної, змішаної.

Договірна теорія правової природи арбітражу сформувалася на початку ХХ ст., в рамках якої розгляд справи арбітражем кваліфікується як звичайний цивільно-правовий договір. Один із прихильників договірної теорії В. Хегер писав, що третейське провадження не підходить під поняття «цивільний процес», тобто надання в силу згоди сторін відповідним особам можливості вирішити правовий спір як суто цивільний юридичний правочин, сам же процес тільки завершує цивільні правовідносини [3, с. 130].

Прихильники цієї теорії вважають, що сторони, укладаючи арбітражну угоду, зобов'язуються виконати всі вимоги, що можуть з неї випливати, в тому числі й арбітражне рішення. Арбітражна угода й арбітражне рішення розглядаються як дві частини єдиного договору – договору про арбітраж .